

EUROOPA ROHELINE LEPE – 44 ettepanekut Europarlamendi uuele koosseisule 2004-2009

Euroopa Liit on jätkuv projekt, mida pidevalt täiendatakse. Järgmise viie aasta jooksul, kui liidus on 25 liikmesriiki (ja kuhu ilmselt liitub veel 2 maad) – otsustatakse lõplikult, milline arengusuund valida. Europarlamendi Roheliste fraktsioon esitab 44 ettepanekut Euroopa tuleviku kujundamise kohta.

Rohelised soovivad, et Euroopa muutuks tõeliseks jõuks keskkonnakaitse, rahu ja sotsiaalse õigluse valdkondades, õiglase üleilmastumise, kultuuri ja inimõiguste kaitse eest võitlemisel.

Meie 44 ettepanekut kujutavad endast lepet Euroopa kodanikega ja nad saavad olema Roheliste fraktsiooni eelistatud tegevusvaldkondadeks järgmise parlamendikoosseisu jooksul.

44 ettepanekut Euroopa kohta

1. Euroopa põhiseaduse reformi suunas	3
2. EURATOM tuleks tühistada aastaks 2007	3
3. Põhiõiguste edendamine Euroopas	3
4. Soolise võrdõiguslikkuse edendamine	3
5. EUROPOLI ja salateenistuste piisav kontroll	3
6. Kampaania biomeetriliste isikuandmetega seotud riskide esiletoomiseks	3
7. Inimeste tervise kaitse tõhusama keskkonnakaitse abil	3
8. Kliima stabiliseerimise pakt Euroopas: 30% vähem kasvuhoone gaase aastaks 2020	4
9. Lennukikutuste maksu kehtestamine Euroopa Liidus aastaks 2006 ja selle ülemaailmne edendamine	4
10. Raskeliikluse vähendamine ühe kolmandiku võrra aastaks 2010	4
11. Raudteetranspordi edendamine: aastaks 2006 võiks kaubavedu rongidega suurenda 100%	4
12. 10 miljoni päikesepatareidega katuse ülesseadmine	4
13. Parem järelevalve kõrge riskiteguriga kemikaalide üle	5
14. Tahkete osakeste filtrid uutele diislikütusega autodele aastaks 2010	5
15. Sõltumatu büroo asutamine "Natura 2000" protsessi rakendamiseks	5
17. Mahepõllumajanduse edendamine	5
18. Loomade veo tingimuste parandamine ja vedude lühendamine	5
19. Kolmandas maailmas toimuva EL-ist sõltuva kalavarude ülepüügi peatamine	5
20. Sotsiaalse ühtekuuluvuse ja julgeoleku edendamine	6
21. Töötute õigus kutseõppele	6
22. Euroopa pass EL-is seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele	6
23. Iga-aastane auhind parimatele säästva linnaarenduse algatustele	6
24. Ülemaailmse kaubandussüsteemi muutmine	6
25. Rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide reformimine	6
26. Avalike teenuste kaitse nii Euroliidu sees kui sellest väljaspool	6
27. Arengukoostöö taaselustamine	7
28. Tobini maksu kehtestamine rahatoimingutele	7
29. Euroopa sotsiaalkapitali fond säästva arengu projektide toetamiseks	7
30. Suund ettevõtluse maksustamise ühtlustamisele	7
31. Tasuta tarkvara avalikes asutustes	7
32. Kultuur on kõikeläbiva iseloomuga - kultuuride mitmekesisuse päästmine	7
33. 500 000 Erasmuse tudengit igal aastal	7
34. Migratsiooniteemaline algharidusprogramm Euroopa koolidesse	8
35. Euroopa filmitööstuse stimuleerimine	8
36. Kunstnike õiguste edendamine - Euroopa kultuuri jälgimise institutsiooni rajamine	8
37. Ajakirjanduse pluralismi ja vabaduse edendamise ja jälgimise institutsiooni loomine	8
38. Euroopa spordifond tõelise Euroopa spordipoliitika arendamiseks	8
39. Konfliktide ärahoidmine ja Euroopa rahujõudude taaselustamine	8
40. Igasugust tüüpi relvade müügi heade tavade koodeksi jõustamine 2009 aastaks	8
41. ÜRO julgeolekunõukoguse eraldi istekoht Euroopa esindajale	8
42. Tõeliselt toimiv rahvusvaheline kriminaalkohus enne 2006 aastat	9
43. Surmanuhtluse keelustamine kogu maailmas enne 2010 aastat	9
44. Euroliidu institutsioonide muutmine läbipaistvamaks, usaldusväärsemaks ning "rohelisemaks"	9

1. Euroopa põhiseaduse reformi suunas

Euroopal on vaja põhiseadust. Kui liikmesriikide valitsused ei suuda Konvendi poolt heaks kiidetud teksti põhjal kokkuleppele jõuda, oleme demokraatliku Euroopa ja selle laienemise väljakutse maha maganud. *Rohelised* kutsuvad uuesti ellu Europarlamendi põhiseaduse koostamise algatuse ja püüavad leida võimalusi kaasata aruteludesse rahvusparlamente ja kodanikeühendusi.

Kui muu ei õnnestu, püüame muuta vähemalt põhiseaduse III peatükki, mis sätestab Euroopa Liidu põhilised poliitilised suunad.

Samuti püüame muuta põhiseaduse läbivaatamise süsteemi viies vetoõiguse liikmesriigi tasandile ja laiendades Europarlamendi volitusi ratifitseerimisprotsessis. Ja viimaks: oleme kahetasandilise referendumi poolt, kus tuleb arvestada nii kodanike häälte enamust kui ka 2/3 liikmesriikide poolthääli.

2. EURATOM tuleks tühistada aastaks 2007

Tuumaenergeetika edendamiseks rääkiv EURATOMI LEPE on nii põhiseaduslikus, tehnoloogilises kui ka keskkonnakaitselises mõttes muutunud anakronismiks. Peale selle loomist 1957. aastal pole seda rohkem muudetud. Euroopa Sõe ja Terase Lepe kadus peale 50 aastast eluiga silmapiirilt. 2007. aastal saab ka EURATOM 50-aastaseks ja selle võiks tühistada. Vabanevad rahasummad võiks suunata päikese-, vee-, tuule- ja biomassienergeetika arendamiseks.

3. Põhiõiguste edendamine Euroopas

Rohelised käivitavad põhiseaduste edendamise kampaania. Nad teevad ettepaneku, et Põhiseaduses sisalduv Inimõiguste Harta peaks olema siduv kõigile Euroopa territooriumil elavatele inimestele. Selle kampaania raames kaitstakse ka igasuguseid vähemusgruppe ja põgenikke.

4. Soolise võrdõiguslikkuse edendamine

Toetame projekte ning programme, mis rakendavad ellu naiste õigusi kaitsvaid seadusi Muuhulgas kaitseme vähemusrahvuste esindajaid, näiteks mustlasnaisi. Lähiaastatel tuleks kõik naiste õigusi mainivad direktiivid süstematiseerida, kaasajastada ja ühtsesse seadustikku koguda. Mõned neist on juba üle 30 aasta vanad. Järgneva viie aasta jooksul pöörame erilist tähelepanu naistega kaubitsemisele, eriti piiriülese kriminaaltegevuse kontekstis.

5. EUROPOLI ja salateenistuste piisav kontroll

Rahvusvahelise kriminaalkuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemiseks on tarvis usaldusväärset üle-euroopalist politseiorganit. Avalikkuse usku nimetatud asutusse aitaks süvendada europarlamendi õigus kontrollida politseiorganite tegevuse tõhusust ning inimõiguste respektierimist neis.

6. Kampaania biomeetriliste isikuandmetega seotud riskide esiletoomiseks

Rohelised on väga kriitilised projektide suhtes, millega plaanitakse viisadesse ja elamislubadesse sisestada kiibid inimeste biomeetriliste andmetega (alates digitaalfotost ja sõrmejälgedest). Biomeetria areng ei anna kindlustunnet, et nimetatud teavet näiteks välisreiside ajal kurjasti ei kasutata.

7. Inimeste tervise kaitse tõhusama keskkonnakaitse abil

Inimeste tervist mõjutavad nii siseruumide mikrokliima kui väliskeskkond. Eriti suur mõju on tubakasuitsul, tarbekemikaalidel, keskkonnas leiduvatel keemilistel ühenditel

ning jäätmete põletamisest tuleneval õhusaastel. Soovime üle-euroopalist seadust, mis kindlustaks mittesuitsetajate kaitse töökohtadel.

Tarbijaid ei tohi ohtu seada toodete/toiduainete poolt, mida nad ostavad ega keskkonna poolt, kus nad viibivad. Seetõttu jätkame tööd Euroopa kemikaaliseadustega, tuues põhirõhu inimeste tervise ja keskkonnakaitse aspektidele.

Jäätmete, eriti ohtlike jäätmete teket tuleks oluliselt vähendada. Jäätmeid, millede teket ei saa vältida, tuleks taaskasutada või kompostida, mitte aga põletada. Seetõttu töötame jäätmete vähendamise ja komposteeruvate jäätmete direktiivi suunal.

8. Kliima stabiliseerimise pakt Euroopas: 30% vähem kasvuhoone gaase aastaks 2020

Ülalnimetatud pakti saavutamiseks tegutseme järgmistel suundadel:

- Heitkogustega kauplemise skeemidesse hõlmame rohkem kasvuhoonegaaside ja transpordisektori heitmeid;
- Alates 2008. aastast tegutsema hakkavatele uutele rajatistele tuleks anda ühtlustatud ja oksjonil põhinevad heitkoguste load;
- Nõuame, et Euroopas müüdavad sõiduautod tarbiks 100 km kohta maksimaalselt kuni 3 litrit kütust (tähtaeg 2010);
- Püüame saavutada, et aastaks 2020 moodustaksid taastuvad energiaallikad 25% energiaturust.

9. Lennukikütuste maksu kehtestamine Euroopa Liidus aastaks 2006 ja selle ülemaailmne edendamine

Lennukikütuste mittemaksustamine on skandaalne vaba turu moonutamine transpordi sektoris. Transpordi välismõjude kulud peaksid kajastuma ka transpordi hinnas ja seega peaks võimalikult kiiresti maksustama ka lennukikütuseid. Uus energiatoodete direktiiv lubab Euroliidu sisestel lennureisidel lennukikütuse maksu rakendada. Rohelised püüavad seda laiendada kogu maailmas.

10. Raskeliikluse vähendamine ühe kolmandiku võrra aastaks 2010

Maanteevedude kasv läheb ühiskonnale suurte väliskulude tõttu väga palju maksma. Roheliste ettepanekud raske maanteetranspordi vähendamiseks sisaldavad paremat ruumilist ja regionaalplaneeringut, tootmisskeemide ümberstruktureerimist, transpordikorralduse ning tarbimismudelite parandamist jm. Maanteetranspordile tuleks eelistada raudteed ja veeteid.

11. Raudteetranspordi edendamine: aastaks 2006 võiks kaubavedu rongidega suurenda 100%

Selleks, et maanteevedusid raudteevedudega asendada, tuleb raudteetransporti arendada. Tähelepanu tuleb keskendada investeeringutele uute raudteeinfrastruktuuride väljaehitamiseks, kaubavagunite müra vähendamiseks ja kombineeritud kaubavedude arendamiseks.

12. 10 miljoni päikesepatareidega katuse ülesseadmine

Tõeliselt säästvas energiamajanduses võib suur osa elektrienergiast ja soojusest tulla otse päikeseenergiast. Päikesepatareidega katused on tugev reklaam nii avalikkusele kui otsuselangetajatele. Roheliste kampaania on suunatud 10 miljoni päikesepatareidega katuse ülesseadmisele.

13. Parem järelevalve kõrge riskiteguriga kemikaalide üle

Euroopa turul liigub kümneid tuhandeid erinevaid kemikaale, mille terviseriske pole uuritud. Viimase aastakümne jooksul on läbi viidud ainult 17 kemikaali riski hindamised ja ainult neljale neist kehtestati piirangud.

Uue seadusandlusega püüavad *Rohelised* suuremat muret tekitavad kemikaalid tarbekaupadest välja tõrjuda hiljemalt aasataks 2012 (niipea kui sobivad aseinend on välja töötatud) ja keskkonda saastavad kemikaalid keelustada hiljemalt aastaks 2020.

14. Tahkete osakeste filtrid uutele diislikütusega autodele aastaks 2010

Diiselmootoritest pärinevad tahked osakesed põhjustavad bronhiiti, astmat ja südame-veresoonkonna häireid. Kolmes Euroopa riigis Maailma Tervishoiu-organisatsiooni poolt läbi viidud uuringu andmetel põhjustas diiselmootoritest pärinev liiklussaaste 3% surmajuhtumitest.

Aastaks 2010 tuleb kehtestada uued nõuded tahkete osakeste emissioonide kohta sõiduautodele, nimelt 0,0025 g/km. Ühe inimese kohta tekkivad ravikulud on juba praegu suuremad, kui oleksid kulutused filtrite paigaldamiseks.

15. Sõltumatu büroo asutamine "Natura 2000" protsessi rakendamiseks

2002. aasta detsembris peetud "Natura 2000" teemaline konverents järeldas, et kaitsealade võrgustiku tekitamiseks on vaja asutada vastav abiasutus. "Natura 2000"-protsess on aeglane, kuna liikmesriikides on olnud mitmeid takistusi, pole leitud raha kaasfinantseerimiseks, asjaosalised ei toeta seda piisavalt ning positiivsete kogemuste vahetamisest ja nõuandvast asutusest oleks oluliselt kasu.

16. Geneetilise muundamise Roheline strateegia - tsoonid, kaart, märgistamine

Laienenud EL-is tuleks luua GMO-vabad piirkonnad (näiteks Iirimaa). "Euroopa Roheline Kaart" tähistaks omavalitsusi, kes on oma territooriumil GMOd keelustanud. Toodete märgistamine (loomasöödast inimtoiduni, kaasa arvatud loomsed toiduained GMO söötadega söödetud loomadelt) tarbijate teavitamiseks.

17. Mahepõllumajanduse edendamine

Tulemas on debatt Euroopa mahepõllumajanduse tegevuskava teemal. *Rohelised* toetavad mahetoiduainetest koosnevaid menüüsid koolide einelaudades, koolitustegevust mahetoodete turustajatele, mahepõllumajandust kui maaelu arengu meetet.

18. Loomade veo tingimuste parandamine ja vedude lühendamine

Rohelised toetavad loomade transportimise vähendamist ja kohalike või mobiilsete tapamajade kasutamist.

19. Kolmandas maailmas toimuva EL-ist sõltuva kalavarude ülepüügi peatamine

Üle poole ELis tarbitavatest kalatoodetest pärineb liidust väljastpoolt, millest suurem osa saadakse kalapüügilepingute alusel Aafrika arengumaadega. Lepinguid tihti ei jälgita ega kontrollita, mille tulemuseks on kalavarude üle- ja röövpüük ning kohalike kalurikülade vaesumine .. Roheliste kampaania eesmärgiks on kalapüügilepingud õiglasemaks ja jätkusuutlikumaks teha ning kontrollida Komisjoni rahakulutusi nimetatud lepete toetamiseks.

20. Sotsiaalse ühtekuuluvuse ja julgeoleku edendamine

Roheliste sotsiaalne mudel toetab poliitikaid, mis vastavad Lissaboni eesmärgile tasakaalustada keskkonnakaitse ja majanduslik areng, luues juurde uusi töökohti ning tekitades suuremat sotsiaalset ühtekuuluvust. *Rohelised* pööravad tähelepanu vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele.

21. Töötute õigus kutseõppele

Aastaks 2004 seatud eesmärgid sisaldasid: liiga vara koolist lahkujate arvu vähendamist, elupikkuse täiendõppe võimaluste suurendamist eriti vanematele inimestele.

22. Euroopa pass EL-is seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele

Elis seaduslikult elavad kolmandate riikidekodanikud, kes ei saa või ei soovi saada vastava liikmesriigi kodakondsust, tuleks anda Euroopa pass, ükskõik, mis liikmesriigis nad siis ka elavad. See oleks lihtne tõend selle kohta, et nad on ka osaks Euroopast.

23. Iga-aastane auhind parimatele säästva linnaarenduse algatustele

Suurem osa EL-i rahvastikust elab linnades. Säästvate linnaarendusprojektide tunnusteks oleks trend suuremale jalgsikäimisele, rattasõidule ja ühistranspordi kasutamisele. Tagajärjeks on ohutumad tänavad ja kvaliteetsem linnaruum ja puhtam linnaõhk.

24. Ülemaailmse kaubandussüsteemi muutmine

Euroopa kaubanduspoliitika demokratiseerimise esimeseks sammuks oleks asutustevaheline leping, mis kindlustaks Europarlamendile mandaadi osaleda kaubanduslääbirääkimistes, saada täielikku teavet läbirääkimiste ajal ning omada õigust kaasotsustamiseks ning lõpptulemuse kontrollimiseks. Nn. "133 komitee", mis otsustab ELi kaubanduspoliitika üle, tuleb muuta läbipaistvaks. Kaubanduspoliitika peab alluma keskkonnapoliitikale. Maailma Kaubandusorganisatsioon peaks alluma ÜROle ja tegelema ainult kaubandusküsimustega. Vaidluste lahendamise mehhanism tuleks WTOlt ära võtta. Kaubandusalaste otsuste langetamisel tuleb arvestada Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ja ÜRO Arenguprogrammiga.

25. Rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide reformimine

WB, IMF, EBRD & EIB vajavad kõik reformimist. Vaesuse vastu võitlemisega pole WB ja IMF 60 aasta jooksul hakkama saanud.

Finantsinstitutsioonide põhikirjad ja sisereeglistik peavad kindlustama et:

- kõikidel osalevatel riikidel on õiglasel hääletamistingimused;
- peab tekkima motiiv keskkonnakaitset ja inimarengut toetada.

Rohelised soovivad, et laenu andvad institutsioonid konsulteeriks piisavalt üldsuse ja valitsusväliste organisatsioonidega. EIB peab olema Europarlamendi suhtes aruandekohustuslik.

26. Avalike teenuste kaitse nii Euroliidu sees kui sellest väljaspool

Käimasolevad GATS läbirääkimised (*General Agreement on Trade and Services*) ohustavad avalikke teenuseid nii Lõunas kui Põhjas. Vesi, haridus ja tervis ei ole kaubad, neid ei tohi allutada turuseadustele ja nad peavad olema kättesaadavad vastavalt igapäevastele õigustele hästi ning väärikalt elada.

27. Arengukoostöö taaselustamine

Rohelised toetavad nõuet, et aastaks 2010 moodustaks riiklik arenguabi kuni 0,7% SKT-st. Euroopa Liit lubas 2002. aastal Monterrey's, et 2006. aastaks suureneb see abi 0,36%-ni. Rohelised tulevad meelde, et peetaks kinni 1970ndatel ÜRO poolt seatud eesmärkidest.

Rohelised nõuavad ka iga maa oma arengustrateegia tunnustamist. Vaesemaid riike ohustavad ekspordisubsiidiumid tuleb kaotada.

28. Tobini maksu kehtestamine rahatoimingutele

Rohelised tugevdavad kontrolli rahvusvahelisel finantsturul toimuva üle. Tobini maks aitab vältida rahavahetuskursi kõikumisest ja spekulatsioonist tulenevaid tervete riikide majanduste kokku-varisemisi (nagu 1990ndatel Aasias). Rahvusvaheliste rahandustehingute pealt võetav maks (alla 0,25 protsendi) hoiab ära spekulatsiooni ja suurendab näiteks arendusprojektide stabiilsust.

29. Euroopa sotsiaalkapitali fond säästva arengu projektide toetamiseks

Rohelised julgustavad inimesi investeerima mahajäänud maapiirkondade kohalikku arengusse uute töökohtade loomiseks ja inimeste tagasitoomiseks. Projektide raames võiks edendada taastuenergia kasutamist, looduskaitset, kvaliteetoidu tootmist, agroturismi, säästlikke info- ja koolitustehnoloogiaid jm.

30. Suund ettevõtluse maksustamise ühtlustamisele

Investeeringute ligimeelitamiseks pakuvad riigid suurettevõtetele maksusoodustusi. Ühisturu tingimustes võivad rahvusvahelised kompaniid sellest kergesti kasu lõigata ise ühtegi soodustust kaotamata. Sel viisil kaotatud maksusummad püüab riik tagasi saada muude maksude suurendamisest, näiteks maksustatakse rohkem tööd. Rohelised jätkavad juba alustatud kampaaniat ettevõtete maksu miinimummäära kehtestamiseks, et vältida pidevalt kasvavat töö maksustamist. Üritame laiendada kaasotsustusõigust maksuasjades Euroopa Parlamendile.

31. Tasuta tarkvara avalikes asutustes

Algatused on juba olemas, Müncheneri linnavalitsus ("*Linux für München*") ja Bundestag. Rohelistel oli nende ellukutsumises suur roll. Järgmises parlamendikoosseisus püüame saavutada vastavate direktiivide väljatöötamist. Tasuta arvutitarkvara eeliseks riigiasutustele on andmete järjepidevus, töökohtade loomine, läbipaistvus, julgeolek, parem ning odavam tarkvara.

32. Kultuur on kõikeläbiva iseloomuga - kultuuride mitmekesisuse päästmine

Kõikide EL-i poliitikate väljatöötamisel tuleb arvestada kultuuridega. Kultuuride mitmekesisuse kaitset ei tohi nimetada proteksionismiks. Rohelised toetavad kultuurilise mitmekesisuse kaitset läbi UNESCO raames loodava siduva instrumendi.

33. 500 000 Erasmuse tudengit igal aastal

Hetkel õpib Erasmuse stipendiumi toel välismaal umbes 120 000 üliõpilast. Komisjon üritab seda arvu kolmekordistada, nii et aastaks 2010 oleks Erasmuse programmi läbinud kolm miljonit tudengit. See õppevorm edendab Euroopa kodakondsuse vaimu ja kultuuride jagamist. Rohelised nõuavad, et Erasmuse programm oleks kättesaadav kõigile üliõpilastele.

34. Migratsiooniteemaline algharidusprogramm Euroopa koolidesse

Migratsiooniteemaline algharidusprogramm suurendaks sallivust teiste maade kultuuride osas ja parandaks sisserännanute integreerimist. See oleks ksenofoobia ja rassismi vältimise nurgakiviks varasest noorusest alates.

35. Euroopa filmitööstuse stimuleerimine

Aastal 2000 langes Euroopa filmide osakaal Euroliidu filmitulrul 22,5%ni, (1960ndate keskel oli see 3 korda suurem) kuna 73,7% oli USA filmitoodangu käes. *Rohelised* teevad ettepaneku suurendada ka mitterahvuslike üle-euroopaliste filmide ringlust nii liidu piires kui kolmandates riikides. Tuleb kindlustada, et konkurentsipoliitika ei ohustaks rahvuslike filmide rahastamise süsteeme.

36. Kunstnike õiguste edendamine - Euroopa kultuuri jälgimise institutsiooni rajamine

Ühiskonna vabadust saab hinnata selle järgi, kuidas suhtutakse kunstnikesse. Euroliit peab aitama kindlustada kunstnike iseseisvust ja osalemist väärtuskaalal näiteks väljaostu lepingute kaotamisega. Tuleb toetada kultuuride esitlemist ja esinemisega seotud kunstiharusid, rahastada võrgustikke ja jälgida raha jaotamise õiglust ning läbipaistvust.

Kultuuri jälgimise institutsioon võiks luua ja ülal pidada teabeportaali, kust kunstnikud saavad infot liikmesriikide keeruka kultuuristruktuuri ja kunstivaldkonna töö- ning maksuseaduste kohta. Samuti parandaks see koostööd kolmandate riikidega.

37. Ajakirjanduse pluralismi ja vabaduse edendamise ja jälgimise institutsiooni loomine

Ajakirjanduse vaadete mitmekesisus peaks olema Euroopa Liidu esimesi prioriteete. Tuleks astuda samme meedia kontsentreerumise ning monopoliseerumise vastu. Üks *Roheliste* poolt organiseeritud konverentsi "Ajakirjandus ja demokraatia" põhijäreldusi oli, et tuleb luua nõuandev koda või Euroopa meediaobservatoorium mis jälgiks pluralismi põhimõtete austamist.

38. Euroopa spordifond tõelise Euroopa spordipoliitika arendamiseks

Rohelised toetavad spordivaldkonna lülitamist Euroopa Põhiseadusesse. Euroopa spordipoliitika ei peaks käsitlema üksnes jalgpallimeeskondades toimuvaid ümbertõstmisi, vaid edendama mitmesuguseid hariduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnakaitselisi väärtusi.

39. Konfliktide ärahoidmine ja Euroopa rahujõudude taaselustamine

Viimastel aastakümnetel väljaarendatud julgeoleku ja kaitsepoliitika on rohkem tähelepanu pööranud militaarsetele osadele ja vähem tsiviilsetele. Kaitsekulutused tuleks tasakaalustada, suurendada konfliktide ärahoidmisele suunatud summasid. Euroopa Rahukorpus - *Roheliste* idee - oleks oluliseks sammuks, mille eest järgmises koosseisus edasi võidelda.

40. Igasugust tüüpi relvade müügi heade tavade koodeksi jõustamine 2009 aastaks

Euroliidu heade tavade koodeksile relvade ekspordi küsimustes (müüdnud relvadega ei tohi rikkuda inimõigusi, destabiliseerida piirkondi ega edendada metsikuid konflikte) tuleks anda seaduslikult siduv jõud.

41. ÜRO julgeolekunõukoguse eraldi istekoht Euroopa esindajale

Peale Euroopa põhiseaduse vastuvõtmist peab Euroliit tugevdama oma ühtset välispoliitikat. *Rohelised* toetavad protsessi, mille käigus Prantsusmaa ning

Ühendatud Kuningriigid loovad ÜRO julgeolekunõukogu juurde enne 2007. aastat alalise koha Euroopa Liidule.

42. Tõeliselt toimiv rahvusvaheline kriminaalkohus enne 2006 aastat

Rahvusvaheline Kriminaalasjade Kohus on juba tööd alustanud, kuid paljud tähtsad riigid pole veel selle põhikirjale alla kirjutanud. USA on alustanud boikotti ja avaldab mõju ka teistele riikidele. Rohelised innustavad Euroliitu sellele survele vastu seisma.

43. Surmanuhtluse keelustamine kogu maailmas enne 2010 aastat

ÜRO pole suutnud surmanuhtlust ülemaailmselt ära keelustada. Seetõttu hukatakse igal aastal tuhandeid inimesi ja seda sageli ilma õiglase kohtumõistmiseta. Euroopa Liit peaks oma partnerriike ärgitama sellisest poliitikast loobuma.

44. Euroliidu institutsioonide muutmine läbipaistvamaks, usaldusväärsemaks ning "rohelisemaks"

Viie aasta pärast peaksid kõik Nõukogu poolsed üleastumised seadustest ja siduva iseloomuga otsustest olema üldsusele avalikustatud ja vastavaid dokumente ei tohiks salastada liikmesriikide kaitsmise ettekäändega. Kodanikele peavad olema kättesaadavad kõik Komisjoni sisedokumendid, mis puudutavad seadusandluse ettevalmistamist.

Kõik EL-i ametiasutused peavad kinni pidama keskkonnajuhtimise ja auditi süsteemist ja vastavad ettevalmistustööd enne järgmist parlamendikoosseisu lõpule viima. EL-i eelarvele peab rakendama ökosotsioloogilist auditit, eriti sellistes valdkondades, millel on suur mõju eelarvele, nagu põllumajandus ja struktuurifondid.

Korruptsiooni ning pettusega võitlemise parim viis on suurema läbipaistvuse ja kodanike järelevalve võimaldamine.